

Dato 11. juli 2019

Notat vedrørende obligatoriske sprogprøver i børnehaveklassen i udsatte boligområder

Af 'Lov om obligatoriske sprogprøver i udsatte boligområder' af 26. marts 2019 fremgår det bl.a., at elever i børnehaveklasser på skoler og afdelinger af skoler, hvor mere end 30 pct. af eleverne bor i et boligområde, der har været på listen over udsatte boligområder, mindst en gang inden for de seneste tre år, skal bestå en obligatorisk sprogprøve, før de kan påbegynde undervisningen i 1. klasse. Består eleven ikke sprogprøven, skal eleven igen undervises i børnehaveklassen i det efterfølgende skoleår.

Vejleåparken i Ishøj Kommune var på infrastrukturelisten i 2017. Der er to af kommunens skoler, hvor mere end 30 pct. af børnehaveklasseeleverne bor i Vejleåparken, og disse to skoler er omfattet af loven. Den ene skole, der er omfattet af loven, er Strandgårdskolen, som er beliggende i Vejleåparken, og som optager hovedparten af sine elever fra Vejleåparken. Den anden skole er Vibeholmskolen, som ikke ligger i Vejleåparken, men som traditionelt tiltrækker elever fra Vejleåparken. I de kommende tre børnehaveklasser på Vibeholmskolen bor 39 % i Vejleåparken.

Hvis en skole er omfattet af loven, skal alle elever i børnehaveklassen gennemføre sprogprøven uanset, hvor de har folkeregisteradresse.

Sprogprøverne består af tre prøver. Den første sprogprøve gennemføres i forbindelse med undervisningens påbegyndelse, den anden sprogprøve gennemføres i februar, og den tredje sprogprøve gennemføres umiddelbart inden skoleårets afslutning. Består eleven en sprogprøve, skal eleven ikke deltage i yderligere sprogprøver. Elever, som ikke består en obligatorisk sprogprøve, skal gennemgå et sprogstimuleringsforløb på skolen og i hjemmet, inden den næste sprogprøve gennemføres. Elever, som ikke består den tredje sprogprøve, tilbydes en frivillig fjerde sprogprøve, inden undervisningen begynder i 1. klasse. Består eleven den fjerde sprogprøve, kan eleven påbegynde 1. klasse. Som forberedelse til den fjerde sprogprøve tilbydes eleven deltagelse i frivillig undervisning i sommerferien. Deltagerbetalingen for denne undervisning udgør 500 kr. (2018 niveau) pr. påbegyndt uge.

I helt særlige tilfælde kan skolelederen beslutte, at elever, der ikke har bestået sprogprøven, kan påbegynde 1. klasse, såfremt skolelederen vurderer, at elevens faglige niveau er tilstrækkeligt til at påbegynde undervisningen i 1. klasse.

Sprogprøvernes udfordring

Loven betyder, at børn ned til fem år bliver testet og vurderet med et A (sprogparat), B (mindre sprogparat) eller C (ikke sprogparat) for deres sprogprøve.

Overordnet bygger sprogprøverne på en lege- og dialogbaseret undervisning, der skal styrke sprogudviklingen. Der foretages en individuel observation under sprogtestene, hvor eleverne bedømmes ud fra de svar, de giver i løbet af øvelsen. Bedømmelsen danner grundlag for beslutninger om individuelle aktiviteter til sprogstimulering i skolen og i hjemmet.

Vurderingen foretages ud fra et funktionelt sprogsyn kan/kan ikke. Det er Ishøj Kommunes tilgang, at sprog udvikles gennem hele livet og bør bygge på et dynamisk kommunikativt sprogsyn, hvor sprog og fag tænkes sammen. Vi tænker, at børn er børn, uanset om de har vanskeligheder på et eller flere områder eller har forskellig kulturel og sproglig baggrund. I børnenes dagligdag arbejder vi ud fra et fokus på sprogudvikling i forhold til der, hvor børnene befinder sig. Fx er det ikke vores vurdering at tosprogede børn, der er i gang med at lære sprog, er børn med særlige vanskeligheder.

Strandgårdskolens erfaringer efter at have deltaget i afprøvningen af sprogprøverne er, at der er flere udfordringer ved den måde, som prøverne er tilrettelagt på. Fx skal eleverne sidde i rundkreds i lang tid, og her kommer tålmodigheden lige så meget i fokus som sproget. I forbindelse med nogle af testene afgiver eleverne svar ved at signalere med af-talte håndtegn, og det kræver helt sikkert energi og koncentration for eleverne at huske håndtegnene, og herved får sprogtesten måske en sekundær rolle. Når eleverne kan besvare med et positivt og et negativt håndtegn, kan lærerne ikke vide, om eleven faktisk kendte det korrekte svar, eller om eleven bare var heldig, fordi der var 50 % chance for at svare korrekt. Lærerne må i løbet af testen ikke fortælle, hvad der er rigtigt eller forkert, hvilket gør risikoen for fejllæring, fordi det ikke er muligt undervejs at be- eller afkræfte de hypoteser, som eleverne danner under sprogøvelsen. Der er i sprogøvelserne ikke medtænkt elementer som fx drama eller musik eller bevægelser, der kunne medvirke til, at sprogøvelserne blev opfattet som en leg.

Gennem sprogprøveforløbet er det blevet synligt, at man vil rigtig meget på samme tid, fx både have fokus på kompetencer og færdigheder. Det vil være en god ide, hvis det står helt klart, hvilke strategier eleverne skal kunne mestre for at være sprogpåvante til 1. klasse. Sideløbende med sprogprøverne er forældre til tosprogede elever blevet bedt om at udfylde spørgeskemaer, som vi ikke kan forvente, at de har kompetencer til at udfylde, da spørgeskemaerne tager udgangspunkt i en ét-sprogsnorm.

Det er Ishøj Kommunes vurdering, at test af femårige børn gentagne gange med en implicit trussel om, at hvis de ikke består, så mister de relationerne til de venner, de lige har fået, kan have en negativ effekt på børnene og deres trivsel og læring med stressreaktioner, marginalisering og modstand mod skolegang til følge. Selvom prøverne er pakket ind som sprogøvelser, vil det være bekendt for forældre og børn, hvordan status er for det enkelte barn.

Loven animerer derfor til "teaching to the test" for at forberede børnene, så de ikke "dumper". Det betyder, at undervisningen/de pædagogiske aktiviteter allerede i børnehaveklassen, og helt ned i børnehaven, bliver fokuseret på at forberede børnene på den standardiserede test og dets 27 målsætninger, frem for at være fokuseret på brede sproglige kompetencer målrettet det enkelte barns niveau, sproglige nysgerrighed og nærmeste udviklingszone.

Med den stærke fokusering og det store timeforbrug, der bliver investeret i arbejdet med sprogprøver, kan der være risiko for, at dette arbejde fjerner fokus fra andre områder, som fx matematisk forståelse, og vi ved, at matematisk forståelse er afgørende for elever-

nes videre skolegang. Fx ved vi fra forskning på området, at barnets matematiske forståelse som 4-årig er afgørende for, hvordan barnet klarer sig som 12-årig.

Fokus på sprog er afgørende, men sprogtestens form og metode er bekymrende

I Ishøj Kommune er der mange forældre, som har svært ved i tilstrækkelig grad at stimulere deres børn sprogligt. Derfor er det helt afgørende, at dagtilbud, sfo'er og skoler i Ishøj Kommune leverer pædagogisk arbejde med kommunikation og sprog af høj kvalitet, og at vi gør det i tæt samarbejde med forældrene. Derfor har vi gennem mange år arbejdet systematisk med sprog fra børnene starter i vuggestue, til de går ud af folkeskolen, og vi anvender de tilgængelige data til i fællesskab at blive klogere på, hvad der virker, og hvad der ikke virker.

Vi er enige i, at det er en vigtig kommunal opgave, og vi arbejder løbende på at målrette og kvalificere indsatserne. De erfaringer og den viden, vi har fået i afprøvningsåret, vil indgå i det fremadrettede arbejde. Det er vores satsning, at skabe et godt sprogmiljø, hvor børnene eksperimenterer med sproget, og de voksne fremstår som rollemodeller og vejledere.

Med venlig hilsen

Lisbet Lentz
Direktør for Velfærd og Undervisning